

TRZECIE SPRAWOZDANIE

DYREKCYI
KRAJOWEJ SZKOŁY KUPIECKIEJ
W BIAŁEJ

ZA ROK SZKOLNY 1915/16.

NAKŁADEM DYREKCYI
DRUKARNIA K. STUDENCKIEGO W BIAŁEJ.

нар. ирв.
Spr. 3

Kronika zakładu i ważniejsze rozporządzenia.

Z końcem czerwca 1916 r. ukończyła Krajowa szkoła kupiecka w Białej trzeci rok swego istnienia. Ubiegły rok szkolny nie przyniósł co do umieszczenia sal szkolnych żadnych zmian. Główne lokale szkolne zajęte są w dalszym ciągu przez Prezydium c. k. Krajowej galicyjskiej Dyrekcji skarbu, a szkoła mieści się w ubikacjach donajętych w skrzydle podwórzowem tego samego budyku.

W roku szkolnym 1915/16 obejmował tutejszy zakład dwuklasową szkołę kupiecką wraz z klasą przygotowawczą koedukacyjną, jednoroczny kurs handlowy żeński i pełną szkołę kupiecką uzupełniającą koedukacyjną.

Przy wpisach, które odbyły się z końcem lipca i z początkiem września zgłosiło się do klasy przygotowawczej koedukacyjnej 12 uczniów i 4 uczennice, razem 16; w ciągu roku przyjęto 5 uczniów. Do klasy pierwszej wpisało się 16 uczniów w tem 3 prywatystów. Do klasy drugiej wstąpiło 7 uczniów z klasy pierwszej, zaś w ciągu roku szkolnego wpisał się jeden repentent. Na jednoroczny kurs handlowy żeński zapisało się 33 uczennic, 1 repentka i 3 uczennice, dobrowolnie powtarzające kurs, razem 37; w ciągu roku szkolnego wstąpiły jeszcze 3 uczennice.

Do klasy pierwszej szkoły kupieckiej uzupełniającej koedukacyjnej zgłosiło się uczniów 3 i 19 uczennic, razem 22; do klasy drugiej 4 uczniów i 12 uczennic, razem 16; do klasy trzeciej 5 uczniów i 5 uczennic, razem 10.

Ogólna liczba wpisanych uczniów i uczennic wynosiła zatem 133.

Nauka w dwuklasowej szkole kupieckiej i na jednorocznym kursie handlowym żeńskim rozpoczęła się po wysłuchaniu nabożeństwa dnia 13. września; w szkole kupieckiej uzupełniającej dnia 1. października.

C. k. Rada szkolna krajowa reskrytem z dnia 9. września 1915 L. 19316/IV Kr. udzieliła dr. Joachimowi Namysłowi urlopu na przeciąg roku szkolnego 1915/16 dla wykonywania obowiązków nauczycielskich w tutejszym zakładzie.

C. k. Rada szkolna reskrytem z dnia 24 września 1915 L. 1543/V. zezwala na wprowadzenie na jednorocznym kursie handlowym żeńskim języka niemieckiego jako przedmiotu obowiązkowego w 4 godzinach tygodniowo.

C. k. Rada szkolna krajowa reskrytem z dnia 1. października 1915 L. 1594/V. zgadza się na wprowadzenie koedukacyi w klasie przygotowawczej do dwuklasowej szkoły handlowej.

Dnia 4. października w dniu imienin Najjaśniejszego Pana wzięła młodzież z Gronem nauczycielskiem udział w solennym nabożeństwie, poczem odbył się uroczysty poranek, na którym dr. Joachim Namysł wygłosił dokładnie opracowany odczyt o znaczeniu dnia.

Dnia 17. października 1915 wziął Dyrektor udział w odsłonięciu tarczy wojennej miasta Białej i wbił gwóźdź w imieniu zakładu.

Dnia 15. listopada wzięła młodzież, oraz Grono nauczycielskie, udział w uroczystym nabożeństwie z okazji otwarcia uniwersytetu i politechniki w Warszawie.

Dnia 19. listopada odbyło się nabożeństwo żałobne w dniu imienin ś. p. cesarzowej Elżbiety,

Dnia 29. listopada odbyło się nabożeństwo za poległych w powstaniu listopadowym. Po nauce o godzinie 11-tej wygłosił na ten temat odczyt dr. Joachim Namysł.

Dnia 2. grudnia, jako w 67-mą rocznicę wstąpienia na tron Miłościwie nam Panującego Monarchy odbyło się uroczyste nabożeństwo, poczem wygłosił prof. Roman Koestlich wykład o znaczeniu dnia, o pełnych chwały rządach Najjaśniejszego Pana i o czynach Jego bohaterskiej Armii.

W dniach 6. i 7. grudnia odbył Radca Rządu Antoni Pawłowski, dyrektor c. k. Akademii handlowej we Lwowie i inspektor dwuklasowych szkół handlowych lustracyę pedagogiczną z ramienia c. k. Rady szkolnej krajowej. Wynik lustracyi dał powód do następujących reskryptów c. k. Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego :

C. k. Rada szkolna krajowa.

L: 24/V Kr.

Biała, dnia 4. stycznia 1916.

Do Wielmożnego Pana

Leopolda Deimla

dyrektora Krajowej szkoły kupieckiej

w Białej.

Ze sprawozdania c. k. Inspektora szkół handlowych, radcy Rządu Antoniego Pawłowskiego, z lustracyi tamtejszego zakładu, dokonanej, dnia 6. i 7. grudnia 1915, przekonała się Rada szkolna krajowa o zadowalającym stanie nauki w tamtejszym zakładzie, który przypisuje przede wszystkim umiejętnemu kierownictwu szkoły.

Z prawdziwem przeto zadowoleniem Rada szkolna krajowa wyraża Panu Dyrektorowi uznanie za gorliwą i skuteczną pracę i żywi nadzieję, że szkoła kupiecka w Białej i nada chlubnie spełnić będzie swe zadanie.

W zastępstwie :

Okęcki m. p.

Wydział Krajowy.

L. 52572.

Biała, dnia 17. stycznia 1916.

Do

Dyrekcji kraj. szkoły kupieckiej

w Białej.

C. k. Rada szkolna krajowa skonstatowała na podstawie przeprowadzonej przez p. c. k. Inspektora szkół handlowych Radcę A. Pawłowskiego w grudniu 1915 lustracyi tamt. szkoły dobry stan nauki szkolnej, oraz rzetelną i wydatną pracę p. Dyrektora około powierzonego mu zakładu.

Przysyłając pismo c. k. Rady szkolnej krajowej z 4. bm. L. 24/V. Kr. wyrażające uznanie p. Dyrektorowi szkoły przyj-

muje Wydział krajowy z zadowoleniem do wiadomości, że szkoła choć w trudnych warunkach spełnia w całej pełni swoje zadanie, oraz przyłącza się w całości do uznania c. k. Rady szkolnej krajowej dla p. Dyrektora szkoły.

Marszałek krajowy:

w. z.

Dąbski m. p.

Członek Wydziału krajowego

Kiweluk m. p.

Wydział krajowy reskr. z dnia 16. grudnia 1915 L. 48255 oraz z dnia 16. stycznia 1916 L. 50726 uwolnił 34 uczniów i uczenie od opłaty czesnego w całości lub od połowy.

Ferye Bożego Narodzenia trwały od dnia 22. grudnia 1915 do 9. stycznia 1916 włącznie.

Wydział krajowy pismem z d. 2. stycznia 1916 L. 147022 donosi, że c. k. Rada szkolna krajowa reskrytem z dnia 9. lipca 1914 L. 1416/V. zatwierdziła statut i plan naukowy wieczornego kursu dla dorosłych przy Krajowej szkole kupieckiej w Białej.

Dnia 22. stycznia, jako w 53. rocznicę powstania styczniowego, wzięła młodzież udział w nabożeństwie żałobnym za poległych. Po nauce o godzinie 11-tej rano odbył się poranek, na którym wygłosił odczyt dr. Joachim Namysł.

Pierwsze półroczie zakończono dnia 29. stycznia, a drugie rozpoczęto dnia 3. lutego 1916 r.

Dnia 28. lutego zarządziła Dyrekcya, aby umożliwić młodzieży wzięcie udziału w czynnem wspieraniu instytucji Czerwonego Krzyża, zbiórkę co piątku we wszystkich oddziałach szkoły przez gospodarzy klas. Zebrane co tygodnia kwoty odsyłała Dyrekcya do powiatowego Stowarzyszenia Czerwonego Krzyża przy c. k. Starostwie w Białej. Ogółem zebrano 54 K 52 h. Ponadto złożyło Grono nauczycielskie i młodzież na ręce miejscowej Ligi Pań N. K. N. na gwiazdkę dla Legionów polskich K 54.50 w gotówce oraz 22 różnych książek do czytania, notesy, papierosy i t. p.

W tym samym czasie złożyło Grono nauczycielskie na głodnych Warszawy K 13.— w gotówce na ręce Czytelni polskiej w Białej, która zainicjowała zbiórkę na ten humanitarny cel.

Dnia 10 kwietnia wzięła młodzież szkolna wraz z Gronem nauczycielskiem udział w obchodzie pogrzebowym c. k. Namie-

stnika Galicyi, Hermana v. Colarda, c. i k. generała piechoty, zaś dnia 17. kwietnia w nabożeństwie żałobnem za spokój Jego duszy.

Ferye Świąt Wielkanocnych trwały od dnia 18. do 26. kwietnia włącznie.

Dyrekcya zawiadomiła młodzież szkolną, że z dniem 1. maja wrowadzono w całej Mcnarchii, oraz w krajach przez wojska c. i k. Armii okupowanych, czas letni, który trwać będzie do dnia 30. września.

W zbiórce, urządzonej w tygodniu Czerwonego Krzyża, to jest w czasie od 30. kwietnia do 6. maja, wzięła młodzież szkolna czynny udział.

W rocznicę konstytucyi 3. maja wzięła młodzież wraz z Gronem nauczycielskiem udział w nabożeństwie, które odbyło się o godzinie 8-mej rano. Po nauce o godzinie 12-tej wygłosił dr. Joachim Namysł odczyt na temat tej rocznicy.

Dnia 4. i 8. maja wygłosili nauczyciele tutejszego zakładu Wawrzyniec Bieniek i Zdzisław Pawłowski dla młodzieży szkolnej odczyty o czwartej pożyczce wojennej. Ci sami prelegenci mieli również odczyty dla młodzieży miejscowego gimnazjum realnego i seminarjum nauczycielskiego męskiego T. S. L.

Wydział krajowy doniósł pismem z dnia 6. maja L. 73730, że c. k. Rada szkolna krajowa reskryptem z dnia 2. maja 1916 L. 818/V. przyjmuje do wiadomości regulamin i plan nauki kursu handlowego dla inwalidów c. i k. Armii i Legionów Polskich przy Krajowej szkole kupieckiej w Białej i zezwala na jego otwarcie. (Przebieg planu naukowego znajduje się wewnątrz sprawozdania.) Kurs ten będzie otwarty przy tutejszym zakładzie po załatwieniu ze strony władz wojskowych sprawy umieszczenia inwalidów.

Dnia 8. maja z powodu uroczystości św. Stanisława, patrona diecezji krakowskiej, odbyło się o godzinie 8-mej rano nabożeństwo oraz egzorta w tutejszym kościele parafialnym. Nauka rozpoczęła się o godzinie 10-tej rano.

W niedzielę dnia 14. maja wzięła młodzież wraz z Gronem nauczycielskiem udział w uroczystości obchodu konstytucyi 3. maja.

Wydział krajowy reskryptem z dnia 24. maja 1916 L. 73094 zamianował Franciszka Gąsiorka stałym nauczycielem tutejszejszego zakładu w IX klasie rangi z wszystkimi prawami i obowiązkami urzędników krajowych.

Dnia 31. maja zakończono rok szkolny w szkole kupieckiej uzupełniającej koedukacyjnej.

W niedzielę dnia 4. czerwca wzięła młodzież i Grono nauczycielskie udział w uroczystości odsłonięcia tarczy Legionów polskich; delegacye uczniów i uczenie poszczególnych klas wbiły gwoździe i złożyły datki na fundusz dla wdów i sierot po legionistach polskich.

Dnia 10. czerwca uczniowie dwuklasowej szkoły kupieckiej wraz z klasą przygotowawczą i uczennice jednorocznego kursu handlowego żeńskiego odbyli pod przewodnictwem dyrektora i nauczycieli całodzienną wycieczkę na Magórkę (933 m).

Dnia 13. czerwca wzięła młodzież tutejszego zakładu udział w zbiórce wełny i kauczuku.

Dnia 24. czerwca zwiedziła młodzież szkolna pod przewodnictwem nauczycieli wystawę atlasu gospodarczego Galicji, dr. Pawła Łozińskiego, profesora Akademii handlowej w Krakowie, urządzoną w auli seminarjum nauczycielskiego T. S. L. w Białej.

Dnia 28. czerwca wzięła młodzież wraz z Gronem nauczycielskiem udział w nabożeństwie żałobnem za spokój duszy ś. p. cesarza Ferdynanda.

W ciągu roku szkolnego przystępowała młodzież szkolna trzy razy do św. Sakramentu Pokuty i Ołtarza, nadto odprawiła w dniach 5. 6. i 7. kwietnia rekolekcyje wielkanocne pod kierownictwem ks. katechety Władysława Mączyńskiego.

Dnia 15. czerwca przystąpiła młodzież tutejszego zakładu do św. Sakramentu Bierzmowania, którego dokonał JE. książę biskup krakowski Adam Sapieha.

Uroczyste nabożeństwo dziękczynne z powodu zakończenia roku szkolnego odbyło się dnia 29., zaś rozdanie świadectw dnia 30. czerwca.

W sprawie reskryptu JE. Pana Ministra Wyznań i Oświaty z dnia 2. czerwca 1915 L. 533/K. U. M. zwołała Dyrekcyja konferencyę Grona nauczycieli w dniu 28. września 1915, na której po odczytaniu wspomnianego reskryptu i odpowiedniemi wyjaśnieniami powierzyła naukę gimnastyki i kierownictwo ćwiczeń wojskowych z uczniami zakładu etatowemu nauczycielowi Wawrzyńcowi Bieńkowi z nadmienieniem, by szczególną uwagę zwrócił na wychowanie wojskowe młodzieży przez ścisłe przestrzeganie karności wojskowej tak w szkole, jak i poza szkołą, jakoteż przez zaznajomienie uczniów z literaturą wojskową, opartą na tle obecnych stosunków wojennych. Innym zaś nauczycielom zakładu poleciła Dyrekcyja, by w zakresie swych przedmiotów uwzględniali kwestyę wojskowego wykształcenia młodzieży. Nauczyciel Wawrzyniec Bieńki przed-

łożył następnie szczegółowy program ćwiczeń, który Dyrekcya przyjęła w całej osnowie do wiadomości.

Z góry już liczone się z tem, że z powodu trudności, głównie natury finansowej, pod wielu względami wypadnie ograniczyć się do samej tylko teorii i w programie to odpowiednio uwzględniono. I rzeczywiście nie można było n. p. uprawiać praktycznego strzelania z powodu braku środków. Dokładnie natomiast przerobiono munsztrę wojskową w zastępie, plutonie i drużynie; przeprowadzono wiele mniejszych ćwiczeń polowych ze szczególnem uwzględnieniem rozwijania się w tyralierzy; baczna uwagę zwrócono na służbę wywiadowczą i zabezpieczającą, jak niemniej na pewność w ocenianiu odległości i szybkie orientowanie się w terenie.

Ćwiczenia odbywały się na wolnem powietrzu, nawet w mniej pogodne dni. Jedynie w czasie większej słyty omawiano w klasie szkolnej teorię strzelania i organizację wojska.

W ciągu roku szkolnego odbyło się 6 większych ćwiczeń polowych połączonych z dalszym marszem i trzy całodzienne ćwiczenia wspólnie z uczniami miejscowego gimnazjum i seminarjum.

Młodzież oddawała się z wielkim zapałem wszelkim ćwiczeniom wojskowym i okazała wiele samodzielności i sprytu zwłaszcza w ćwiczeniach polowych z przeciwnikiem.

Nauka odbywała się w dwuklasowej szkole kupieckiej wraz z klasą przygotowawczą rano, na jednorocznym kursie handlowym żeńskim popołudniu, zaś w szkole uzupełniającej koedukacyjnej cztery razy w tygodniu w godzinach wieczornych od 6 do 8.

Na konferencyach Grona nauczycielskiego, których w ciągu roku było 16, zabrali iodo wszelkie sprawy szkolne tak odnośnie do materiału naukowego i potrzebnych ku temu środków, jak wreszcie w kwestyach oceny uczniów i uczenie pod względem zachowania się, uczęszczania i postępów w nauce. Ogółem można skonstatować, że zachowanie się młodzieży było zupełnie zadowalające, a uczęszczanie pilne.

Frekwencya w szkole uzupełniającej koedukacyjnej i postępy w nauce były dobre, bo z zapisanych uczniów i uczenie 840/0 uczęszczało przeciętnie do szkoły, a 770/0 osiągnęło cel nauk.

Materiał naukowy wyczerpano we wszystkich oddziałach szkoły. Stan zdrowotny nauczycieli i uczniów był zadowalający.

W końcu zaznacza Dyrekcya, że absolwenci i absolwentki, którzy ukończyli zakład w roku szkolnym 1913/14 i 1914/15,

są prawie bez wyjątku na posadach w przedsiębiorstwach handlowo-towarowych, w instytucjach finansowych, rządowych zakładach handlowych i przy kolei. Z przyjemnością też stwierdza Dyrekcyja, że przełożeni wyżej wspomnianych instytucji są w zupełności zadowoleni z lutejszych wychowanków.

Umieszczenie na posadach absolwentów i absolwentek z roku bieżącego następuje sukcesywnie.

Kronika udziału tutejszego zakładu w wojnie światowej.

Gąsiorek Franciszek, nauczyciel etatowy, służy przy wojsku od dnia ogłoszenia mobilizacji; obecnie spełnia czynności oficera poczty polowej na Bukowinie.

Ludwik Romuald, uczeń kl. I. w r. szk. 1913|14, służy od 22. lutego 1915, jako zastępowy I. brygady, III. pułku, 5 baonu IV kompanii 3 plutonu Legionów polskich.

Kaleta Jan, uczeń kl. I. w r. szk. 1913|14, służy w 56 pułku piechoty, 9 kompanii. W roku 1915. przebył kampanię od Gorlic aż pod Żółkiew, gdzie 20. czerwca 1915 otrzymał ranę w lewą rękę; obecnie jest w polu poraz drugi.

Kubica Jan, prywatysta kl. I. w r. szk. 1913|14, służy w 56. pułku piechoty, jako jednoroczny ochotnik w szarży kaprała.

Pokładnik Stanisław, uczeń kl. I. w r. szk. 1913|14, służy w Legionach polskich w II. pułku ułanów, III. szwadron; przebył kampanię nadwórniańską, ökörmeską, galicyjsko-bukowińsko-besarabską i część kampanii wołyńskiej; odznaczony na Bukowinie srebrnym medalem waleczności II. klasy. Daty powyższe podano według jego kartki z dnia 17. kwietnia 1916.

Radwański Kazimierz, uczeń kl. I. w r. szk. 1913|14, służy w 10. pułku piechoty od dnia ogłoszenia mobilizacji; zaginął bez śladu.

Studencki Władysław, uczeń kl. I. w r. szk. 1913|14, służy jako kanonier przy artylerji fortecznej c. i k. Komendy półbrygady 50/5 a.

Sapeta Karol, uczeń kl. I. w r. szk. 1913|14, służy w Legionach polskich, brak bliższych dat.

Adamczyk Adolf, absolwent tutejszego zakładu, w r. szk. 1914|15, służy w 31. pułku Obrony krajowej w IV. kompanii uzupełniającej.

Groń Jan, absolwent tut. zakładu w r. szk. 1914|15, służy w 56. pułku piechoty, jako jednoroczny ochotnik; obecnie przy wojskowym monopolu zbożowym w Królestwie.

Sikora Stanisław, absolwent tut. zakładu w r. szk. 1914|15, służy w 16. pułku Obrony krajowej 16. kompanii; ranny pod Sapanowem; po wyleczeniu poszedł po raz drugi w pole i w czasie majowej kampanii wołyńskiej w r. 1916. zaginął bez śladu.

Matyka Stefan, uczeń kl. przygotowawczej w r. szk. 1915|16, służy w 17. pułku Obrony krajowej. IV. kompanii uzupełniającej.

Czernek Ludwik, uczeń kl. przygotowawczej w r. szk. 1915|16, służy przy 16. pułku Obrony krajowej.

Pustelnik Józef, uczeń kl. III. szkoły uzupełniającej w r. szk. 1915|16, służy w 56. pułku piechoty.

Oprócz wymienionych nadeszły w roku szkolnym 1915|16 jeszcze następujące ważniejsze reskrypta c. k. Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego:

C. k. Rada szkolna krajowa reskryptem z dnia 24. grudnia 1915 L. 777/V. Kr. aprobuje do nauki szkolnej następujące podręczniki: 1. Witold Skalski, profesor Akademii handlowej w Krakowie: Podręcznik księgowości pojedynczej do użytku w uzupełniających szkołach handlowych, Kraków 1914. Nakładem Akademii handlowej w Krakowie. 2. Witold Skalski profesor Akademii handlowej w Krakowie: Zwięzły podręcznik księgowości pojedynczej i podwójnej do użytku w szkołach handlowych uzupełniających i na jednorocznych kursach handlowych, Kraków 1914. Nakładem Akademii handlowej w Krakowie.

Ministerstwo W. i O. zarządza reskryptem z dnia 26. lipca 1915 L. 2290/K. U. M., aby uczniom, którzy przeznaczeni zostali w r. szk. 1914|15 do egzaminów uzupełniających względnie ponownych, szczególnie urodzonym w r. 1897, a wziętym do wojska, nie robić trudności w zdawaniu tychże, zwłaszcza jeżeli mają się zgłosić do służby wojskowej. Mają oni być bezzwłocznie przypuszczeni do egzaminów.

Wydział krajowy przesyła pismem z 1. sierpnia 1915 l. 25859 odbitkę reskryptu Ministerstwa W. i O. w sprawie wojskowego przygotowania młodzieży szkolnej, jak też wskazówki do tych ćwiczeń.

C. k. Rada szkolna krajowa reskrytem z dnia 5. sierpnia 1915 rozporządza na wypadek, gdyby lokal szkolny zajęty był przez wojsko, porozumieć się z odnośną komendą wojskową w sprawie odstąpienia niepotrzebnych ubikacji i podjęcie nauki, choćby z ograniczonym planem nauki. Ponadto poleca się, aby najmniejszą ilością sił nauczycielskich zaspokoić niezbędne potrzeby szkoły. W razie koniecznej potrzeby przedłożyć szczegółowe daty nauczycieli, służących przy wojsku, w celu ich wyreklamowania.

Prezydyum c. k. Rady szkolnej krajowej reskr. z dnia 12 VIII, 1915 l. 191|pr. rozporządza, aby dzień urodzin Najjaśn. Pana obchodzić jak najuroczyściej, o ile ze względu na wakacje możliwe wraz z młodzieżą szkolną.

Prezydyum c. k. Rady szkolnej reskr. z dnia 12. VIII. 1915 l. 191|pr. zarządza, aby przy wpisach na rok 1915|16 odmawiano stanowczo przyjęcia uczniom, co do których podejrzania, że w czasie inwazy zachowywali się niepatrytycznie i nielojalnie, zostały stwierdzone.

C. k. Rada szkolna krajowa reskr. z dnia 12. IX. 1915 L. 18890|IV. poleca, aby przedłożyć natychmiast szczegółowe daty uczniów, przyjętych ze szkół południowych krajów Monarchii. Na przyszłość zarządza, aby takich uczniów przyjmować tylko prowizorycznie, a definitywne przyjęcie pozostawić rozstrzygnięciu Ministerstwu W. i O.

C. Rada szkolna krajowa przesyła reskr. z dnia 26. X. 1915 l. 1829|V.Kr. reskrypt Ministerstwa W. i O. z 7. X. 1915 l. 30081, w którym zarządza, aby uczniom, służącym w wojsku, po powrocie przyjmować bezwarunkowo do klasy następanej, o ile mają po temu warunki, tak, by w ichauce nie było przerwy. Uczniom tym, o ile wstąpią w późniejszym terminie, umożliwić osiągnięcie celu nauki. Uczniom, którym służba wojskowa uniemożliwiła przystąpienie do egzaminu poprawczego, pozwolić po powrocie natychmiast na zdawkę i wydać, w razie korzystnego wyniku egzaminu, świadectwo odejścia lub roczne. Uczniów, którzy zgłosili się do wpisu przed wstąpieniem do wojska, uważać jako zwyczajnych, uwolnionych na czas służby w wojsku. Uczniom dwuklasowej szkoły kupieckiej, którzy urzęszczali najmiej do końca pierwszego półrocza, a z powodu wzięcia do wojska zmuszeni zo-

stali do przerwania nauki, wydawać świadectwa rozne, ewentualnie świadectwa odejścia.

C. k. Rada szkolna krajowa reskr. z dnia 11. XI. 1915 l. 26287|IV. Kr. przesyła odpis do l. 33182 rozporządzenia c. i k. Ministerstwa Wojny z dnia 22. X. 1915, Abt. 2 W. Nr. 20651, w którym znajdują się nowe postanowienia w sprawie otrzymywania odznak jednorocznych ochotników i zdawania egzaminów uzupełniających.

C. k. Rada szkolna krajowa reskr. z dnia 27. XI. 1915 l. 27670|IV. Kr. zawiadamia, że Ministerstwo kolei zarządziło, iż wszelkie zniżki kolejowe dla uczniów podlegają opłacie manipulacyjnej w kwocie 1 K; ponadto ma się ich udzielać tylko na ferye świąteczne i wakacyjne z wyszczególnieniem miejsca zamieszkania rodziców.

Wydział krajowy pismem z dnia 26. VIII. 1915 l. 30707 poleca spisać te przedmioty z miedzi, bez których w szkole można się obejść

C. k. Rada szkolna krajowa reskr. z dnia 31. grudnia 1915 L. 28310|IV. Kr. w ślad okólnika z 30. grudnia 1914 L. 6616|IV. przesyła rozporządzenie Ministerstwa W. i O. z 23. listopada 1915 L. 32043 w sprawie wydania drukowanego sprawozdania szkoły za rok szkolny 1915/16. W sprawozdaniu umieścić koniecznie o udziale szkoły w wojnie światowej.

Wydział krajowy z dnia 12. II. 1916 L. 58496 przesyła ogłoszenie konkursów na stypendya, pozostających w zarządzie Wydziału krajowego.

Wydział krajowy reskr. z dnia 29. II. 1916 L. 58079 przyznaje pozostającym w czynnej służbie urzędnikom i funkcjonaryuszom na rok 1916 z powodu nadzwyczajnych stosunków dodatek drożyzniany.

Wydział krajowy reskr. z dnia 29. II. 1916 L. 61077 przesyła odpis rozporządzenia Ministerstwa W. i O. z 20. stycznia 1916 L. 37966|15, w którym upoważnia polityczną władzę krajową do udzielania inwalidom wojennym dyspenzy od przedkładania dowodu uzdolnienia, o ile przedłożą świadectwo, że przed rozpoczęciem wojny ukończyli kupiecki zakład naukowy lub że uczęszczali z pomyślnym skutkiem na urządzony przez administracye szkolne kursa handlowe.

Prezydyum c. k. Rady szkolnej krajowej z 1. marca 1916 L. 35|pr. przesyła okólnik Ministerstwa W. i O., w którym poleca Dyrekcyi przedłożyć alfabetyczny spis zabitych lub zmarłych w wojsku nauczycieli.

C. k. Rada szkolna krajowa z dnia 24. marca 1916 L. 6283|IV. przesyła reskrypt Ministerstwa W. i O. z dnia

27. II. 1915 L. 6274 w sprawie wcześniejszego wydawania świadectw uczniom, którzy zostali w ciągu roku szkolnego wzięci do wojska. Świadectwa odejścia i roczne, nawet klasy przygotowawczej, mają zawierać klauzulę, powołującą się na niniejsze rozporządzenie.

C. k. Rada szkolna krajowa z dnia 28. III. 1916 L. 6480/IV. na podstawie reskryptu Ministerstwa W. i O. z 17. III. 1916 L. 406 zarządza dla podniesienia ducha patryotycznego u młodzieży, ogłaszać zasługi i odznaczenia, jakie otrzymali nauczyciele i uczniowie tak obecnie, jak i dawniej uczący w tut. zakładzie, za bohaterskie zachowanie się wobec nieprzyjaciela.

C. k. Rada szkolna krajowa reskr. z dnia 7. IV. 1916 L. 3058/III. przesyła odpis reskryptu Ministerstwa W. i O. z dnia 10. III. 1916 L. 4878, w którym wzywa do współdziałania w akcji zbierania złota, srebra i platyny wśród młodzieży szkolnej, a przez nią wśród szerokich kół społeczeństwa.

C. k. Rada szkolna krajowa reskr. z dnia 19. IV. 1916 L. 8284/IV. przesyła odpis rozporządzenia Dyrekcyi kolei państwowych w Krakowie z dnia 12. IV. 1916 L. 6003/43. b., VI. 1916 w sprawie potwierdzenia legitymacyi kolejowych. Legitymacye te mają być z początkiem każdego półrocza szkolnego względnie kursu naukowego potwierdzane przez Dyrekcyę, a zarazem zawierać dokładne oznaczenie czasu trwania półrocza względnie kursu.

C. k. Rada szkolna krajowa reskr. z dnia 6. maja 1916 L. 877/V. donosi, że Ministerstwo W. i O. reskrytem z dnia 28. kwietnia 1916 L. 32705 ex 1915 zarządziło sporządzanie wykazów statystycznych na nowe wydanych drukach, które można otrzymać w c. k. Nakładach książek szkolnych we Wiedniu. Równocześnie poleca, aby wykazy frekwencyjne w odpisie, przeznaczone dla c. k. Centralnej Komisji statystycznej, przedkładać równocześnie i bezpośrednio Ministerstwu W. i O.

C. k. Rada szkolna krajowa reskr. z dnia 29. IV. 1916 L. 7436/IV. poleca Dyrekcyi wysłać c. i k. wojskowemu generalnemu Gubernatorstwu w Lublinie oraz szkołom w Królestwie polskiem, wymienionym w niniejszym reskrypcie, sprawozdania szkolne tut. zakładu z 1913/14 i 15.

C. k. Rada szkolna krajowa reskr. z dnia 3. V. 1916 L. 9451/IV. donosi po myśli reskryptu Ministerstwa W. i O. z 30. IV. 1916 L. 1734, że wszystkie postanowienia wyjątkowe, wydane w sprawie wziętych do wojska dnia 22. maja 1916, mają i dla nich zastosowanie, z tą różnicą, że, o ile nie muszą

natychmiast zgłosić się do wojska, mają uczęszczać nadal na naukę szkolną.

Wydział wykonawczy krajowej komisji opieki nad inwalidami wojennymi w Krakowie pismem z dnia 18. czerwca 1916 L. 38 zawiadamia Dyrekcję w sprawie urządzenia kursów handlowych dla inwalidów przy Krajowej szkole kupieckiej w Białej.

C. k. Rada szkolna krajowa reskr. z dnia 9. czerwca 1916 L. 11248/IV. przesyła okólnik w sprawie przestrzegania oszczędności w szkole.

C. k. Rada szkolna krajowa reskr. z dnia 9. VI. 1916 L. 1097/V. odnośnie do reskryptu J. E. Pana Ministra robót publicznych z 3. VI. 1916 L. 17081, oznajmia, że unormowane rozporządzeniem Cesarskiem z 7. XII. 1915 dz. pr. p. Nr. 364, korzyści co do uprawnień przemysłowych odnoszą się po myśli §. 6. tego rozporządzenia także do absolwentów naukowych kursów kupieckich, jeżeli kursy te urządziła lub uznała Administracya szkolna. Świadectwa egzaminacyjne naukowych kursów kupieckich, urządzanych przez Administrację szkolną przy państwowych handlowych zakładach naukowych, mają być opatrzone napisem, wskazującym, że kurs urządziła odnośna akademia lub szkoła handlowa; na tych świadectwach należy nadto umieścić następującą klauzulę:

„To świadectwo po myśli §. 6. ustęp 2. rozporządzenia Cesarskiego z 7. grudnia 1915 Nr. 364 dz. p. p. służy za dowód o nabyciu wystarczających wiadomości zawodowych do prowadzenia przemysłu handlowego, które zawisło od wykazania się uzdolnieniem“. Świadectwa egzaminacyjne kursów tego rodzaju, urządzanych nie z ramienia Administracyi szkolnej, lecz przez inne czynniki, w razie uznania tych kursów przez c. k. Ministerstwo W. i O., mają być opatrzone w nagłówku dodatkiem: „Uznany przez c. k. Ministerstwo W. i O. reskrytem z, po myśli §. 6. rozporządzenia Cesarskiego z 7. grudnia 1915 dz. p. p. Nr. 364“, na końcu zaś wymienioną powyżej klauzulą.

Reskrypt c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 14. VI. 1916 L. 1113/V. w sprawie zabezpieczenia w szkołach handlowych nauki w r. szk. 1916/17.

Dziennik rozporządzeń c. k. Ministerstwa W. i O. z dnia 1. lipca 1916 obwieszcza, że JE. Pan Minister W. i O.

udzielił Krajowej szkole kupieckiej w Białej prawa publiczności (rozporządzenie ministeryjne z dnia 18. czerwca 1916, L. 4510).

W Białej, dnia 30. czerwca 1916.

Leopold Deimel
dyrektor.

Skład Kuratoryi Krajowej szkoły kupieckiej w Białej

z końcem roku szkolnego 1915/16.

Przewodniczący:

Ludwik Dubowski, kupiec w Białej, delegat Wydziału krajowego do Kuratoryi.

Zastępca przewodniczącego:

Konrad Opuszyński, c. k. inspektor okręgowy, dyrektor prywatnego seminarium nauczycielskiego żeńskiego przy klasztorze św. Hildegardy w Białej, zastępca przewodniczącego Wydziału szkoły przemysłowej uzupełniającej im. Tadeusza Kościuszki w Białej, delegat c. k. Rady szkolnej krajowej do Kuratoryi.

Członkowie:

Dr. Jan Myciński, c. k. notaryusz, delegat Wydziału Rady powiatowej w Białej do Kuratoryi.

Dr. Antoni Mikulski, dyrektor prywatnego seminarium nauczycielskiego męskiego T. S. L. w Białej, c. k. profesor w VIII. randze seminarium naucz. żeńskiego w Krakowie, kierownik szkoły przemysłowej uzupełniającej im. Tadeusza Kościuszki w miejscu, delegat Towarzystwa Szkoły Ludowej do Kuratoryi.

Sekretarz:

Leopold Deimel, dyrektor szkoły.

Grono nauczycielskie.

Dyrektor:

Deimel Leopold Jan, delegat Towarzystwa Szkoły Ludowej do Wydziału szkoły przemysłowej uzupełniającej im. Tadeusza Kościuszki w Białej, komisarz dla Stowarzyszenia przemysłowego gospodnio-szynkarskiego powiatu bialskiego, dyrektor Kasy rękodzielniczej w Białej, uczył buchalteryi na K. ż., w kl. II. i III. szk. uzup.; korespondencyi niemieckiej w kl. II. DSK., na K. ż. i w kl. III. szk. uzup., tygodniowo godzin 16.

Nauczyciele etatowi:

Bieniek Wawrzyniec, naucz. przedm. hand., Dyrektor Powiatowego Tow. zaliczkowego w Białej, zawiadowca biblioteki nauczycielskiej oraz pomocy koleżeńskiej, gospodarz K. ż., kl. II. i III. szk. uzup., uczył rachunków kupieckich w kl. I. DSK., na K. ż. w kl. II. i III. szk. uzup., nauki o handlu i wekslach w kl. I. DSK. i na K. ż., buchalteryi i korespondencyi w I. półroczu w kl. II. DSK. a kantoru wzorowego w II. półroczu; gimnastyki w kl. przygot. I. i II. DSK., tygodniowo godzin 26.

Gąsiorek Franciszek, nauczyciel przedmiotów przyrodniczych, towaroznawstwa i geografii, służy przy wojsku od ogłoszenia mobilizacyi.

Pawłowski Zdzisław, nauczyciel przedmiotów handlowych, zawiadowca archiwum handlowego, gospodarz kl. I. DSK. i kl. I. szk. uzup., uczył od 1. marca 1916 rachunków w kl. przygot. w kl. II. DSK. i w kl. I. szk. uzup.; nauki o handlu i wekslach w kl. II. DSK., buchalteryi w kl. I. DSK.; korespondencyi i prac kantorowych w kl. I. DSK. i na K. ż., tygodniowo godzin 24.

Dziębaj Adam, sekretarz Dyrekcyi, uczył stenografii w kl. I. i II. DSK. i na K. ż., kaligrafii w kl. I. i II. DSK., na K. ż. i w kl. I. szk. uzup., pisania na maszynie w kl. II. DSK., na K. ż. i w kl. III. szk. uzup., tygodniowo godzin 17.

Nauczyciele pomocniczy:

Dubaj Michał, nauczyciel szkoły ćwiczeń przy seminarjum naucz. T. S. L. w Białej, zawiadowca gabinetu historii naturalnej, uczył historii naturalnej w kl. przygot., tygodniowo godzin 4.

Kargel Adolf, nauczyciel główny seminarjum naucz. T. S. L. w miejscu, zawiadowca gabinetu geograficznego, uczył geografii w kl. przygot., na K. ż., w kl. I, II. i III. szk. uzup. tygodniowo godzin 8.

Koestlich Roman, profesor gimnazjum real. T. S. L. w miejscu, uczył geografii w kl. I. i II. DSK. oraz nauki o ustroju państwa i kraju w kl. II. DSK., tygodniowo godzin 7.

Krupiński Mikołaj Adam, dr. praw, nauczyciel Krajowej szkoły kupieckiej w Brodach, gospodarz kl. I. DSK., uczył do końca I. półrocza rachunków kupieckich w kl. I. i II. DSK., w kl. III. szk. uzup., nauki o handlu i wekslach w kl. II. DSK., na K. ż. i w kl. II. szk. uzup., buchalteryi w kl. I. DSK., korespondencyi i prac kantorowych w kl. I. DSK., na K. ż. i w kl. II. szk. uzup., nauki o ustroju państwa i kraju w kl. II. DSK., tygodniowo godzin 26.

Kuś Władysław, nauczyciel szkoły ćwiczeń przy seminarjum naucz. T. S. L. w miejscu, uczył geometryi i kaligrafii w kl. przygot., tygodniowo godzin 4.

Ks. Mączyński Władysław, katecheta gimnazjum real. T. S. L. w miejscu, uczył religii w kl. przygot., tygodniowo godzin 2.

Namysł Joachim, dr. filozofii, profesor Oddziału równorzędnego c. k. gimnazjum IV. we Lwowie, uczył języka polskiego i niemieckiego we wszystkich oddziałach szkoły, tygodniowo godzin 31.

Rybarski Karol, profesor gimnazjum realnego T. S. L. w miejscu, zawiadowca gabinetu fizykalnego, uczył fizyki w kl. przygot., tygodniowo godzin 4.

Trzos Józef, profesor gimnazjum real. T. S. L. w miejscu, uczył języka francuskiego w kl. I. i II. DSK. i na K. ż., tygodniowo godzin 6.

Vogel Paweł, profesor gimnazjum real. T. S. L. w miejscu, zawiadowca gabinetu towaroznawstwa, uczył towaroznawstwa w kl. I. i II. DSK., tygodniowo godzin 6.

Zmiany w Gronie nauczycielskiem:

Reskryptem z dnia 22. stycznia 1916, L. 54082 przeniósł Wydział krajowy dr. Mikołaja Adama Krupińskiego, nauczyciela etatowego Krajowej szkoły kupieckiej w Brodach na jego posadę, powierzając mu zarazem kierownictwo reaktywowanej szkoły.

Skrócenia: kl. — klasa, DSK — dwuklasowa szkoła kupiecka,
K. t. — jednoroczny kurs handlowy żeński, szk. uzup. — szkoła uzupełniająca koedukacyjna

Środki i zbiory naukowe.

A. Biblioteka nauczycielska.

Zawiodowca: Wawrzyniec Bieniek.

Otrzymano w darze:

Dr. A. Boiland, Podręcznik towaroznawstwa, **H. S. Włości rentowe**, **W. Baudis**, Deutsches Lesebuch für Handelsschulen, **K. k. österr. Handelsmuseum**, Rumänien, Bulgarien, Griechenland (wirtschaftliche Verhältnisse 1913) und Albanien (wirtschaft. Verhältnisse 1914).

Zakupiono:

Dr. Antoni Rehman, Niżowa Polska opisana pod względem fizyczno-geograficznym, **Dr. Josef Kreibig**, Lehrbuch der kaufmännischen Arithmetik für höhere Handelsschulen, **Prof. Ludwig Fleischner**, Leitfaden der Bürgerkunde für 2-klas. Handelsschulen, **Petyniak-Sanecki i Szymusik**, Zasady ekonomii społecznej, **Szymusik i Petyniak-Sanecki**, Krótki zarys nauki skarbowej, **Dr. Wł. Czerkawski**, Zasady ekonomii społecznej, **Dr. M. Reiter**, Czytania polskie dla III kl. szkół średnich, **J. Weyde u. L. Goldberger**, Korrespondenz u. Kontorarbeiten für 2-klas. Handelsschulen für Knaben, **Karl Haberer**, Rechenbuch für kaufmännische Fortbildungsschulen und 1 klas. Handelsschulen für Mädchen, **Dr. J. Kreibig**, Kaufmännisches Rechnen an kaufm. Fortbildungsschulen, **Dr. Voigt u. Weyde**, Deutsche Handelskorrespondenz für kaufmännische Fortbildungsschulen, **Ignaz Pözl**, Leitfaden für den deutschen Unterricht an Handelsschulen, **Dr. Karl Zehden**, Handels- und Verkehrsgeographie für kaufmännische Fortbildungsschulen, **Adam Mickiewicz**, Pan Tadeusz, **Klemens Ottel**, Handels- und Wechselkunde für 2 klas. Handelsschulen, **Józef Rostafiński**, Historia naturalna dla szkół wydziałowych, **Dr. Karl Zehden**, Handels- und Verkehrsgeographie für 2 klas. Handelsschulen, **A. Pawłowski**, Rachunki kupieckie część III., **Prof. M. Gürtler**, Textil-Industrie, **Tarnowski-Bobin**, Wypisy polskie tom I. i Wypisy polskie tom II., **Eug. Schigut**, Handelskorrespondenz, Regulamin wojsk pieszych część I. Regulamin służby polowej część II., **J. Zipser**, Textilien-

Rohmaterialen, **Dr. W. Wygodziński**, Agrarwesen u. Agrarpolitik, **Dr. Walter Conrad**, Technik des Bankwesens, **J. Zipser**, Buchhaltung für 2 klas. Handelsschulen, **Koutek-Süsser**, Kaufmännisches Verdeutschungs- und Rechtschreibbuch, **Dr. Wilhelm Lexis**, Das Kredit und Bankwesen, **Dr. W. Lexis**, Das Handelwesen, **Stanisław Gayczak**, Deutsches Lesebuch für die III. kl. der galiz. Knabenbürgerschulen, **Edward Milewski**, Kooperacya i jej znaczenie w Polsce, **Dr. A. Górski**, Braki krajowej produkcji w Gulicyi, **Dr. Ernst Till**, Nowela do kodeksu cywilnego austr. (Rozy. ces. z 12. X. 1914), **Dr. Józef Buzek**, Pogląd na wzrost ludności ziem polskich w XIX w., **Michał Rostworowski**, Wojna, a społeczeństwo polskie, **Wł. L. Jaworski**, Mowy 1914—1915, **Moryan Slubicz**, Polska między wschodem a zachodem, **Henryk Elle**, Kwestya inwalidów, **St. Przybyszewski**, Polen und der heilige Krieg, **Dr. A. Halma u. Dr. G. Schilling**, Die Mittelschulen Oesterreichs (Sammlung der Vorschriften), **Dr. L. Geller u. Dr. H. Jolles**, Das neue Wehrgesetz u. Landwehrgesetz nebst Durchführungsvorschriften.

Biblioteka liczy z końcem roku szkolnego 167 dzieł w 184 tomach.

B. Biblioteka dla uczniów.

Zawiaadowca: Dr. Joachim Namysł.

Zakupiono :

Mikołaj Rybowski, Baśnie ludu polskiego, **I. J. Kraszewski**, Chata za wsią, **Mieczysława Ślęczkowska**, Z naszego skarboza, **Konrad Chmielewski**, Obrazy ziem polskich, **Jadwiga Chrzęszczywska**, Z biegiem Wisły, **Dr. Antoni Jakubski**, W krainach słońca, **Juliusz Verne**, Wyspa tajemnicza, **H. Bucher Shove**, Chata wujka Toma, **Wacław Sieroszewski**, Ze świata, **K. Bojan**, Sam, **Marya Bogdanik**, Kochajmy go wszysej, **Marya Sokołowska**, Od Rzymu do Krakowa, **J. Popławski**, Ciekawe obrazy z życia ludów, **Eugeniusz Müller**, Młodość sławnych ludzi, Pod jarzmem Cezarów, **Wiktor Gomulicki**, Rok 1812, **Cooper opr. J. Zaleska**, Mieszkanie puszczy, **A. L. Grimm**, Z tysiąca i jednej nocy, **L. Siemieński**, Wieczory pod lipą, Z bojów brygady Piłsudzkiego, **M. Rodziewiczówna**, Dewajtis, **Eliza Orzeszkowa**, Nad Nocianem, **Gordon Gumming**, Życie w Chinach, **Lachambre i Macheron**, Wyprawa Andréé'go, **Kasper Wojnar**, Żywot, dzieła i prorocтва Księdza Piotra Skargi, **Henryk Rzewuski**, Famiątka starego szlachcica, **Ludwik Tur**, Uniwersytet wileński, **Wacław Natkowski**, Geografia malownicza, **Zygmunt Kaczkowski**, Wybór

pism, Zofia Urbanowska, Księżniczka, Edmund Jezierski, W wozach Samosierry, Wł. L. Anczyc, Przygody prawdziwe żeglarzy i podróżników, Siemieński, Wieczory pod lipą, Andrzej Małkowski, Jak Skauci pracują, — Józef Piłsudski, — Żołnierze Kościuszkowscy, — O żołnierzu polskim, — Piłsudczycy.

W ostatnim roku szkolnym zakupiono 37 dzieł w 55 tomach. Ogółem posiada biblioteka uczniowska 125 dzieł w 207 tomach.

C. Zbiór podręczników dla szkoły kupieckiej uzupełniającej koedukacyjnej.

Zawiaadowca: Wawrzyniec Bieniek.

Zbiór ten liczy z końcem roku szkolnego 53 podręczników.

D. Czasopisma.

Zakład prenumeruje lub otrzymuje w darze:

Dziennik urzędowy c. k. Rady szkolnej krajowej; Verordnungsblatt des k. k. Ministerium für Kultus und Unterricht; Handelsmuseum.

E. Zbiór środków do nauki fizyki.

Zawiaadowca: Karol Rybarski.

Zbiór ten posiada z końcem roku szkolnego 102 numerów, a 131 sztuk przyrządów.

F. Zbiór środków do nauki historii naturalnej.

Zawiaadowca: Michał Dubaj.

Zbiór ten posiada z końcem roku szkolnego 199 numerów, a 400 sztuk okazów.

G. Zbiór do nauki towaroznawstwa.

Zawiaadowca: Paweł Vogel.

Zbiór ten posiada z końcem roku szkolnego 96 numerów, a 963 sztuk różnych okazów.

H. Zbiór środków do nauki geografii.

Zawiadowca: Adolf Kargol.

Zakupiono:

B. Kozenn, Atlas geograficzny dla szkół średnich, Dr. Zehden, Dr. Cicalak, Prof. Rothaug, Atlas für Handelsschulen, Królestwo Polskie i przyległe prowincje Austrii, Niemiec i Rosyi, Edward Gäbler, Półwysep pirenejski, Rothaug u. Hüssinger, Półwysep bałkański, Edward Gäbler, Wielka Brytania i Irlandya, F. Bamberg, Francya, Edward Gäbler, Belgia, Hollandya i Luxemburg, F. Bamberg, Półwysp apeniński.

Z końcem roku szkolnego 1915|16 posiadał zbiór ten 86 szt. środków do nauki geografii.

I. Archiwum handlowe.

Zawiadowca: Zdzisław Pawłowski.

Otrzymano w darze:

Druki Banku krajowego — Zamknięcie rachunków stow. zarejstr. z ogr. poręką — Druki Tow. zaliczkowego — Zbiór najważniejszych wiadomości kupieckich — Druki i prospekta pożyczek wojennych — Skrypt dłużny i akt notaryalny Tow. zaliczkowego.

Zbiór ten posiada z końcem roku szkolnego 277 formularzy.

X. Varia.

Zawiadowca: dyrektor Zakładu.

Zbiór ten posiada z końcem roku szkolnego: 10 stolików pod maszyny do pisania, 1 maszynę do pisania „Remington“ z tabulatorem, 2 maszyny do pisania „Smith & Bros“, 2 maszyny do pisania „Remington Standard“, 1 maszynę do pisania „Yost“, 2 maszyny do pisania „Underwood“, Trójkąt prostokątny, Cyrkiel, Kątomierz, zbiór figur geometrycznych, sztabę metrową, 1 maszynę do powielania „Rapax“, 1 wagę na listy, Delmas: 10 tablic do nauki obcych języków.

Pomoc dla ubogich uczniów.

A. Pomoc koleżeńska uczniów Kr. S. K. w Białej.

Instytucja pomocy koleżeńskiej uczniów okazała w bieżącym roku szkolnym znaczną żywotność.

Jak poniżej umieszczone sprawozdanie kasowe wykazuje, wynosił ogólny przychód K 192 42, rozchód zaś K 141 58, pozostało zatem na rok następny K 50 84.

Dochody czerpano z dobrowolnych składek pp. nauczycieli, uczniów i uczenie, z darów i datków publiczności przy wpisach. Poważną pozycję w przychodzie kasowym stanowią składki grona nauczycieli, którzy postanowili na cel pomocy koleżeńskiej opodatkować się po $\frac{1}{2}\%$ od swych poborów, i w formie podatku tego wpłynęło do kasy łącznie K 80 90. Podnieść również należy hojny dar w kwocie K 40.— W Pana dr. Stanisława Samolewicza, sekretarza Wydziału krajowego, któremu, jak i innym P. T. ofiarodawcom, składa się na tem miejscu serdeczne podziękowanie.

Z funduszu Pomocy koleżeńskiej korzystało w bieżącym roku szkolnym razem 12 uczniów.

SPRAWOZDANIE KASOWE :

Przychód			Rozchód		
L.	Treść	K h	L.	Treść	K h
1.	Stan kasy z u. r. szk.	20 --	1.	Kupiono przybory i druki szkolne	7 08
2.	Składki nauczycieli	80 90	2.	Kup. ubrania i obuwie	85 50
3.	„ uczniów i uczenie	14 90	3.	„ podręczniki szk.	9 --
4.	Dar WP. Dra. Samolewicza	40 --	4.	Udzielono zapomóg	20 --
5.	„ WP. Fr. Sternala	20 --	5.	„ pożyczek	20 --
6.	„ WP. J. Jurczyka	7 70	6.	Stan kasy z końcem czerwca b. r.	50 84
7.	Datki publiczności przy wpisach	8 92			
		192 42			192 42

Kurator:

L. Dubowski m. p.

Przewodniczący:

L. Deimel m. p.

Skarbnik:

W. Bieniek m. p.

B. Zasiłki stypendyalne.

Wydział krajowy przeznaczył na doraźne zapomogi dla uczniów tutejszego Zakładu 500 K. Z zapomóg tych korzystali uczniowie kl. II. DSK. Maderak Andrzej i Pudełko Józef; z I. kl. DSK.: Jędrzejko Antoni, Piątek Ignacy i Sadlik Ignacy; z kl. przygotowawszej: Czernek Ludwik.

Wydział Rady powiatowej w Białej wypłacił tytułem zapomogi Rudolfowi Kobieli, uczniowi kl. I. DSK. 25 koron.

Czytelnia Polska w Białej wypłaciła w ratach miesięcznych tytułem zapomogi Maderakowi Andrzejowi, uczniowi kl. II. DSK. 250 koron.

C. Ulgi w opłatach szkolnych.

Wydział krajowy uwolnił 34 uczniów i uczenie od opłaty szkolnej w całości lub połowie.

D. Fundusz na założenie internatu dla uczniów zamiejscowych.

Fundusz ten wynosi obecnie z końcem roku szkolnego 1915/16 K 4572.25.

E. Zbiór podręczników szkolnych dla ubogich uczniów i uczenic.

Zawiadowca: W. Bieniek.

Otrzymano w darze:

Dr. Victor Lug, Deutsche Sprachlehre (dar J. Zondka ucznia kl. II.), **Witold Skalski**, Temat do kantoru praktycznego (dar autora).

Kupiono:

T. Kistryn, Nauka o handlu 4 egzemplarze, **M. Reiter**, Czytania polskie dla III. kl., **Weyde-Goldberger**, Korrespondenz- und Kontorarbeiten für 2-klas. Handelsschulen für Knaben 2 egzemplarze, **Dr. A. Bolland**, Towaroznawstwo 6 egzemplarzy, **Weyde-Goldberger**, Korrespondenz und Kontorarbeiten für 2-klas. Handelsschulen für Mädchen, **A. Tuma**, Nemecka citanka pro skoly obchodni 4 egzemplarze, **Dr. E. Romer**, Mała geografia handlowa.

Zbiór ten liczy razem 28 egzemplarzy.

Spis książek

używanych w roku szkolnym 1915/16.

Klasa przygotowawcza.

Język polski: Dr. Maryan Reiter, Czytania polskie dla klasy III. szkół średnich. **Franciszek Konarski**, Gramatyka języka polskiego. **Język niemiecki:** Gayczak, Deutsches Lesebuch für die III. Klasse der galizischen Bürgerschulen, Dr. Lug, Deutsche Gramatik für Handelsschulen. **Rachunki:** A. Pawłowski, Rachunki kupieckie tom I. **Geometrya:** Kranz, Geometrya pogladowa, część I i II. **Fizyka:** Władysław Żłobicki, Wiadomości z fizyki dla III. i IV. kl. szkół średnich. **Geografia:** Engeniusz Romer, Geografia. **Historya naturalna:** Józef Rostafiński, Wiadomości z historii naturalnej dla szkół wydziałowych.

Klasa pierwsza.

Język polski: Próchnicki i Wojciechowski, Wypisy polskie dla szkół średnich tom V. **Język niemiecki:** Adolf Tuma, Nemecka citanka pro skoly obchodni. Dr. Victor Lug, Deutsche Sprachlehre für zweiklassige Handelsschulen. **Rachunki kupieckie:** A. Pawłowski, Rachunki kupieckie tom I. **Buchalterya:** W. Góra, Podręcznik do nauki buchalteryi tom I i II. A. Pawłowski, Tematy buchalteryjne. **Korespondencya i prace kantorowe:** Christof-Passendorfer, Zasadnicze pojęcia z zakresu prac kantorowych. **Nauka o handlu i wekslach:** Tadeusz Kistryn, Zarys nauki o handlu. **Towaroznawstwo:** Bolland, Podręcznik towarozwawstwa. **Geografia handlowa:** dr. Karl Zehden u. dr. Theodor Cicalek, Leitfaden der Handels- und Verkehrsgeographie für zweiklas Handelsschulen. B. Kozenn, Atlas geograficzny. **Stenografia:** Karol Czajkowski, Nauka stenografii polskiej część I.

Klasa druga.

Język polski: Tarnowski-Bobin, Wypisy polskie dla klas wyższych szkół realnych i seminaryów nauczycielskich, tom II. **Język niemiecki:** Adolf Tuma, Nemecka citan-ka pro skoly obchodni. Dr. V. Lug, Deutsche Sprachlehre für zweiklassige Handelsschulen. **Korespondencya niemiecka:** Weyde u. Goldberger, Korrespondenz und Kontorarbeiten für zweiklassige Handelsschulen für Knaben. **Rachunki kupieckie:** A. Pawłowski, Rachunki kupieckie tom II. **Nauka o handlu i wekslach:** Tadeusz Kistryn, Zarys nauki o handlu. **Korespondencya i prace kantorowe:** Christof-Passendorfer, Zasadnicze pojęcia z zakresu prac kantorowych. **Buchalterya:** W. Góra, Podręcznik do nauki buchalteryi tom II. **Geografia handlowa:** Dr. Karl Zehden und dr. Theodor Cicalek, Leitfaden der Handels- und Verkehrsgeographie für zweiklassige Handelsschulen. B. Kozenn, Atlas geograficzny. **Towaroznawstwo:** A. Boliand, Podręcznik Towaroznawstwa. **Stenografia:** Karol Czajkowski, Nauka stenografii polskiej część II.

Jednoroczny kurs handlowy żeński.

Rachunki kupieckie: A. Pawłowski, Rachunki kupieckie, tom I i II. **Buchalterya:** Witold Skalski, Zwięzły podręcznik księgowości pojedynczej i podwójnej. A. Pawłowski, Tematy buchalteryjne. **Korespondencya i prace kantorowe:** Christof-Passendorfer, Zasadnicze pojęcia z zakresu prac kantorowych. **Korespondencya niemiecka:** Weyde u. Goldberger, Korrespondenz und Kontorarbeiten für zweiklassige Handelsschulen für Mädchen. **Nauka o handlu i wekslach:** Tadeusz Kistryn, Zarys nauki o handlu. **Geografia handlowa:** Mała geografia handlowa. B. Kozenn, Atlas geograficzny. **Stenografia:** Karol Czajkowski, Nauka stenografii polskiej.

Szkoła handlowa uzupełniająca koedukacyjna.

Klasa pierwsza.

Język polski: Druga książka polska do czytania dla szkół przemysłowych. Język niemiecki: Alois Bruhns, Lese- und Sprachbuch für kaufmännische Fortbildungsschulen. Rachunki: A. Pawłowski, Nauka rachunków przemysłowych tom I. i II. Geografia: Eugeniusz Romer, Geografia.

Klasa druga.

Rachunki kupieckie: A. Pawłowski, Rachunki kupieckie tom I. Buchalterya: Witold Skalski, Podręcznik księgowości pojedynczej, do użytku w uzupełniających szkołach handlowych. A. Pawłowski, Tematy buchalteryjne. Korespondencya i prace kantorowe: Christof-Passendorfer, Zasadnicze pojęcia z zakresu prac kantorowych. Nauka o handlu i wekslach: Tadeusz Kistryn, Zarys nauki o handlu. Geografia: E. Romer, Mała geografia handlowa. Język niemiecki: Alois Bruhns, Lese- und Sprachbuch für kaufmännische Fortbildungsschulen.

Klasa trzecia.

Rachunki kupieckie: A. Pawłowski, Rachunki kupieckie tom I i II. Buchalterya: Witold Skalski, Podręcznik księgowości pojedynczej, do użytku w uzupełniających szkołach handlowych. A. Pawłowski, Tematy buchalteryjne. Korespondencya i prace kantorowe: Christof-Passendorfer, Zasadnicze pojęcia z zakresu prac kantorowych. Korespondencya niemiecka: Dr. Ludwig Voigt und Julius Weyde, Deutsche Handelskorrespondenz für kaufmännische Fortbildungsschulen. Geografia handlowa: E. Romer, Mała geografia handlowa.

Przegląd planu nauki

dwuklasowej szkoły kupieckiej wraz z klasą przygotowawczą.

Przedmioty	Klasa przygot.	Klasa I.		Klasa II.		Razem
		I. p.	II. p.	I. p.	II. p.	
A. Przedmioty obowiązkowe:						
1 Religia	2	—	—	—	—	2
2 Język polski	4	4	4	3	3	11
3 Język niemiecki	5	6	6	6	6	17
4 Rachunki kupieckie	5	5	3	4	4	13
5 Geometrya	2	—	—	—	—	2
6 Nauka o handlu i wekslach	—	4	2	3	3	6
7 Korespondencya i prace kant.	—	2	4	3	—	4 ^{1/2}
8 Buchalterya	—	2	4	4	—	5
9 Kantor praktyczny	—	—	—	—	7	3 ^{1/2}
10 Geografia	3	3	3	3	3	9
11 Historia naturalna	4	—	—	—	—	4
12 Fizyka	4	—	—	—	—	4
13 Towaroznawstwo	—	3	3	3	3	6
14 Nauka o ustroju państwa i kraju	—	—	—	1	1	1
15 Stenografia	—	2	2	2	2	4
16 Kaligrafia	2	1	1	1	1	4
	31	32	32	33	33	96
B. Przedmioty nadobowiązkowe						
1 Język francuski	—	3	3	3	3	6
2 Pisanie na maszynie	—	—	—	2	2	2
3 Gimnastyka	—	2	2	2	2	4
4 Spiew	—	1	1	1	1	2

Przegląd planu nauki Dwuklasowej szkoły handlowej żeńskiej.

Przedmioty	Klasa I.		Klasa II.		Razem
	I. p.	II. p.	I. p.	II. p.	
Przedmioty obowiązkowe:					
1. Język polski	3	3	3	3	6
2. Język niemiecki	4	4	4	4	8
3. Rachunki kupieckie	5	3	3	3	7
4. Nauka o handlu i wekslach	3	1	2	2	4
5. Korespondencya i prace kantor.	2	4	3	—	4 ^{1/3}
6. Buchalterya	2	4	4	—	5
7. Kantor praktyczny	—	—	—	7	3 ^{1/2}
8. Geografia handlowa	2	2	2	2	4
9. Stenografia	2	2	2	2	4
10. Kaligrafia	1	1	1	1	2
Razem	24	24	24	24	48
Przedmioty nadobowiązkowe:					
11. Towaroznawstwo	3	3	3	3	6
12. Pisanie na maszynie	—	—	2	2	2
13. Nauka gospodarstwa i higieny	2	2	2	2	4
14. Język francuski i koresponden.	3	3	3	3	6
15. Gimnastyka	2	2	2	2	4
16. Śpiew	1	1	1	1	2

Przegląd planu nauki na jednorocznym kursie handlowym żeńskim.

I. Przedmioty obowiązkowe.

1. Rachunki kupieckie	4
2. Książkowość (buchalterya) kupiecka	4
3. Korespondencya i prace kantorowe	2
4. Nauka o handlu i wekslach	2
5. Geografia handlowa	2
6. Stenografia	2
7. Kaligrafia	1
8. Pisanie na maszynie	1
9. Język i korespondencya niemiecka	4
Razem	22

II. Przedmioty nadobowiązkowe.

1. Język i korespondencya francuska	3
---	---

Przegląd planu nauki szkoły kupieckiej uzupełniającej koedukacyjnej.

L.	PRZEDMIOT	Klasa I.	Klasa II.	Klasa III.	Razem
	A. Przedmioty obowiązkowe :				
1	Język polski	2	—	—	2
2	Język niemiecki	2	2	2	6
3	Rachunki	2	2	2	6
4	Buchalterya	—	IIp. 2	2	3
5	Korespondencya i prace kant.	—	1	1	2
6	Nauka o handlu i wekslach	—	Ip. 2	—	1
7	Geografia handlowa	1	1	1	3
8	Kaligrafia	1	—	—	1
	Razem	8	8	8	24
	B. Przedmiot nadobowiązkowe :				
	1. Stenografia	—	2	2	4
	2. Pisanie na maszynie	—	—	2	2
	Razem	—	2	4	6

Przegląd planu nauki kursu wieczorowego dla dorosłych znajduje się na ostatniej stronie.

Przegląd planu nauki

6-miesięcznego Kursu handlowego dla inwalidów
c. i k. Armii i Legionów polskich.

P r z e d m i o t y	Ilość godzin w tygodniu
Przedmioty obowiązkowe:	
1. Język polski	2
2. Język i korespondencya niemiecka	6
3. Rachunki kupieckie	5
4. Nauka o handlu i wekslach	3
5. Korespondencya i prace kantorowe	4
6. Buchalterya	5
7. Geografia handlowa	2
8. Towaroznawstwo	3
9. Kaligrafia	2
10. Pisanie na maszynie	2
Razem	34
Przedmiot nadobowiązkowy:	
11. Stenografia	3

Zadaniem kursu jest danie uczestnikom tegoż, takiego wykształcenia, na podstawie którego mogliby otrzymać posady w przedsiębiorstwach handlowych i przemysłowych, a zwłaszcza by mogli pracować jako samodzielni kupcy.

Warunkiem przyjęcia na kurs jest ukończenie 2. klasy szkoły wydziałowej lub średniej, względnie egzamin wstępny z języka polskiego i rachunków w zakresie nauk udzielanych w 2 klasach szkoły wydziałowej.

Spis imienny

uczniów i uczenic w roku szkolnym 1915/16.

Klasa przygotowawcza koedukacyjna.

Bakówna Marya	Kubica Józef z Rybarzowiec
*Braunsteinówna Gizela	Kubicówna Julia
**Czernek Ludwik	Markiel Antoni
Dobija Franciszek	**Matyka Stefan
*Dobijówna Marya	Pałosz Leon
Dobija Wilhelm	Pindel Stefan
Howski Stanisław	Sienkiewicz Wiktor
Kowalski Bronisław	Swieczek Józef
Kubica Józef z Jeleśni	Wilk Stanisław
	Zych Kazimierz

Klasa pierwsza.

Janik Robert (pryw.)	Piątek Ignacy
Jędrzejko Antoni	Sadlik Ignacy
Kasprzyk Adolf Józef	Sienkiewicz Franciszek
Kobiela Rudolf	Sikora Mieczysław
Kraus Rudolf Franciszek	Stawowczyk Józef
Łaciok Franciszek Teofil	Skut Edward
*Peterko Józef	Tomecki Wilhelm
	Wojtowicz Kazimierz (pryw.)

Klasa druga.

Łukaszek Józef	Zeman Rudolf
Maderak Andrzej	Zieleźnik Emil
Pudełko Józef	Zondek Jan
Zabrzeński Stefan Jan	Zych Edward.

Uwaga: uczniowie i uczenice oznaczeni gwiazdką wystąpili w ciągu roku szkolnego, zaś 2 gwiazdkami zostali wzięci do wojska. Nazwiska uczniów i uczenic, którzy otrzymali stopień pierwszy z odznaczeniem wyróżniono tłustym drukiem.

Wykaz uczniów i uczenic szkoły kupieckiej uzupełniającej koedukacyjnej.

Klasa pierwsza.

*Bednarz Jan
Bojdysówna Stefania
Grygierczyk Marya
Januszówna Tekla
Jurkiewiczówna Marya
Kutrzebska Elwira
Laska Zygfryd
Latkówna Bronisława
Lorenzówna Bronisława
Matyszkiewiczówna Filomena
Migdałówna Anna

Nowakówna Natalia
Nyczówna Leokadya
Pachlopnikówna Stefania
obożna Józefa
*Pysiówna Anna
Rączkówna Leokadya
Rączkówna Natalia
Szymańska Walerya
Wojtasówna Teresa
Woźniak Tadeusz
Żarnowska Marya

Klasa druga.

*Blumski Kamil
*Bydlińska Marya
*Byrska Elżbieta
*Gąsiorówna Elżbieta
Gustyniakówna Marya
Kamińska Józefa
Krzyżowski Antoni
Laska Jan

Majdakówna Walerya
Owczarska Helena
Peterkówna Tekla
Pielesówna Anna
*Piskorkówna Anna
Staszukiewiczówna Marya
**Zwadiuk Michał
Żurówna Marya

Klasa trzecia.

Cieślikówna Zofia
Dziubówna Rozalia
Hamerlak Walenty
Frankówna Elżbieta
Kosarzówna Zofia

Kozak Jakób
Kubica Ludwik
*Prus Rudolf
*Prusówna Marta
**Pustelnik Józef

Jednoroczny kurs handlowy żeński.

Barasińska Stefania Wiktorya	Kępówna Bogum. Nat. Józefa
*Bodkówna Zofia Bronisława	Kołodziejówna Marya Anna
Borthówna Bronisława Teresa	Macuszkówna Stefania Franc.
Boossówna Marya Izabela	Malcherówna Marya Romana
Brakówna Elżbieta Anna	Maultzówna Melania Wiktorya
Bugajska Cecylia Karolina	Michalewiczówna Janina
Burówna Stanisława	Michalikówna Walerya Katarz.
Byrska Kazimiera	Mieszczakówna Łucya
Dobijówna Marya	Mrówiecówna Gizela
Drabczyńska Jadwiga Antonina	Olszówna Olga Zofia
Drabczyńska Marya Barbara	Przygocka Leontyna Stanisł.
Drozdówna Marya Karolina	Safernówna Aniela
Dworzańska Bronisława Janina	Sikorówna Aniela
Entrensówna Felicja Małgorz.	Studencka Marya
Hołujówna Janina Łucya	Wiček Wanda
Honiżanka Emilia	Zajączkówna Wanda
Kawalerówna Stefania Marya	Zimmerspitzówna Adela
Zontkówna Elżbieta.	

Statystyka uczniów i uczenic.

	2-klasowa szkoła kupiecka wraz z klasą przygotowawczą				Szkoła kupiecka uzupełniająca koedukacyjna				Jednoroczny kurs handlowy żeński	Razem w całym Zakładzie
	przyj.	kl. I.	kl. II.	Razem	kl. I.	kl. II.	kl. III.	Razem		
Na początku roku szkolnego przyjęto uczniów i uczenic zwyczajnych	16	13	7	36	22	16	10	48	37	121
uczniów prywatystów	—	3	—	3	—	—	—	—	—	3
w ciągu roku szkolnego wstąpiło	5	—	1	6	—	—	—	—	3	9
Razem	21	16	8	45	22	16	10	48	40	133
w ciągu roku opuściło Zakład	5	1	—	6	3	6	2	11	6	23
z końcem roku szkolnego pozostało	16	15	8	39	19	10	8	37	34	110
I. Według miejsca urodzenia:										
z Białej i Lipnika	2	4	—	6	6	1	5	12	3	21
„ powiatu białskiego	8	1	5	14	8	5	1	14	10	38
„ „ żywieckiego	2	2	—	4	—	2	—	2	8	14
„ „ wadowickiego	—	—	—	—	2	—	—	2	3	5
„ „ oświęcimskiego	1	—	1	2	1	—	—	1	—	3
„ innych powiatów	2	4	1	7	—	2	—	2	8	17
„ Śląska	1	3	1	5	1	—	1	2	1	8
„ Moraw	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1
„ Austrii Dolnej	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1
„ Węgier	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
„ Królestwa Polskiego	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1
Razem	16	15	8	39	19	10	8	37	34	110
II. Według zamieszkania rodziców:										
z Białej i Lipnika	5	9	2	16	4	2	5	11	8	35
„ powiatu białskiego	7	2	3	12	13	2	1	16	8	36
„ „ żywieckiego	2	—	—	2	—	2	—	2	7	11
„ „ wadowickiego	—	1	—	1	1	—	—	1	4	6
„ „ oświęcimskiego	1	—	1	2	—	—	—	—	—	2
„ innych powiatów	—	1	1	2	—	2	—	2	5	9
„ Śląska	1	2	1	4	1	2	1	4	2	10
„ Moraw	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1
Razem	16	15	8	39	19	10	8	37	34	110

	2-klasowa szkoła kupiecka wraz z klasą przygotowawczą				Szkoła ku- piecka uzu- pełniająca koeduka- cyjna				Jednoroczny kurs handlowy żelazki	Razem w całym Zakładzie
	przyg-	kl. I.	kl. II.	Razem	kl. I.	kl. II.	kl. III.	Razem		
III. Według wyznania:										
rzymsko katolickiego	16	15	8	39	19	10	8	37	32	108
ewangelickiego	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
mojżeszowego	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Razem .	16	15	8	39	19	10	8	37	34	110
IV. Według narodowości:										
polskiej	16	15	8	39	18	10	7	35	33	107
czeskiej	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1
niemieckiej	—	—	—	—	1	—	—	1	1	2
Razem .	16	15	8	39	19	10	8	37	34	110
V. Według wykształcenia przed- wstępnego:										
z ukończoną szkołą ludową .	9	—	—	9	7	—	—	7	—	16
„ „ I kl. szkoły wydz.	2	—	—	2	5	—	—	5	—	7
„ „ II „ „ „	2	—	—	2	6	—	—	6	—	8
„ „ III „ „ „	2	7	—	9	—	6	—	6	13	28
„ „ IV „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	11	11
„ „ V „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
„ „ I „ sem. uucz.	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
„ maturą seminaryjalną	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1
„ ukończoną I kl. szk. średniej	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1
„ „ III „ „ „	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2
„ „ IV „ „ „	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2
„ „ kl. przyg. tut. Zakł.	—	3	—	3	—	—	—	—	—	3
„ „ I „ „ „	—	—	7	7	—	—	—	—	—	7
„ „ I „ szkoły handlowej uzupełniającej tut. Zakładu .	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1
„ ukończoną II kl. szk. uzup. tut. Zakładu	—	—	—	—	—	—	7	7	—	7
„ ukończoną III kl. niemieckiej szkoły handlowej uzupełn. .	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1
„ ukończoną I kl. szkoły prze- mysłowej uzupełniającej . .	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1

	2-klasowa szkoła kupiecka wraz z klasą przygotowawczą				Szkoła ku- piecka uzu- pełniająca koeduka- cyjna			Jednolity kurs handlowy żeński	Razem w całym Zakładzie	
	przyb.	kl. I.	kl. II.	Razem	kl. I.	kl. II.	kl. III.			Razem
z ukończoną II kl. szkoły prze- mysłowej uzupełniającej . . .	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1
dobrowolnie klasę powtarzają .	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
repetentów	—	—	1	1	—	—	—	—	1	2
na podstawie egzaminu wstępn.	—	—	—	—	—	2	—	2	3	5
Razem	16	15	8	39	19	10	8	37	34	110
VI. Według wieku :										
urodzonych w roku 1888	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2
„ „ „ 1891	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
„ „ „ 1892	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
„ „ „ 1894	—	—	—	—	—	2	1	3	—	3
„ „ „ 1895	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
„ „ „ 1896	—	1	—	1	1	—	1	2	—	3
„ „ „ 1897	—	2	1	3	2	—	—	2	1	6
„ „ „ 1898	1	2	3	6	2	4	1	5	6	17
„ „ „ 1899	—	2	1	3	3	2	4	11	11	25
„ „ „ 1900	2	6	3	11	8	1	1	10	10	31
„ „ „ 1901	8	—	—	8	1	1	—	2	2	12
„ „ „ 1902	5	—	—	5	2	—	—	2	—	7
Razem	16	15	8	39	19	10	8	37	34	110
VII. Według zajęcia rodziców :										
kupców	—	2	—	2	—	—	—	—	5	7
rolników	6	2	2	10	1	1	1	3	3	16
rękodzielników	1	1	2	4	3	3	1	7	4	15
urzędników państwowych	1	3	—	4	1	—	—	1	4	9
„ „ „ prywatnych	1	—	—	1	—	2	—	2	2	5
podurzędników	3	—	1	4	—	—	—	—	—	4
funkcyjaryszy kolejowych	1	—	—	1	1	1	1	3	5	9
nauczycieli	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
restauratorów	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
dzierżawców	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
robotników fabrycznych	1	2	2	5	9	—	3	12	—	17
robotników kolejowych	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1

	2-klasowa szkoła kupiecka wraz z klasą przygotowawczą				Szkoła kupiecka uzupełniająca koedukacyjna				Jednoročný kurs handlowy tehaki	Razem w całym Zakładzie
	przyj.	kl. I.	kl. II.	Razem	kl. I.	kl. II.	kl. III.	Razem		
sierot	—	5	—	5	4	1	2	7	6	18
organistów	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1
funkcyonaryuszy miejskich	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
zarobników	1	—	—	1	—	2	—	2	1	4
Razem .	16	15	8	39	19	10	8	37	34	110
Wynik klasyfikacyl.										
Świadectwo stopnia I. z odznaczeniem otrzymało	2	4	3	9	7	1	1	9	16	34
„ stopnia I. otrzymało	10	6	2	18	11	4	5	20	13	51
„ „ II. „	2	1	—	3	—	1	—	1	2	6
„ „ III. „	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1
Do egzaminu poprawczego przeznaczono	2	—	3	5	—	1	—	1	3	9
do egzaminu uzupełniającego przeznaczono	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2
Nieklasyfikowano	—	1	—	1	1	3	2	6	—	7
Razem .	16	15	8	39	19	10	8	37	34	110

Ogłoszenia dotyczące wpisów

na rok szkolny 1916/17.

A) 2-klasowa szkoła kupiecka wraz z klasą przygotowawczą.

Wpisy uczniów do klasy przygotowawczej, pierwszej i drugiej odbędą się w pierwszym terminie od dnia 28. czerwca do dnia 5. lipca, w drugim terminie od dnia 28. sierpnia do 4. września od godziny 10 do 12 rano, zaś popołudniu od godziny 4 do 5 w kancelaryi Dyrekcyi; w czasie wakacyi od godziny 11 do 12 przedpołudniem, z wyjątkiem niedziel i świąt.

Uczniowie zgłaszać się mają osobiście w towarzystwie rodziców lub opiekunów albo wykazać się pisemnem ich pozwoleniem na przyjęcie i mają wypełnić kartę wpisu. Uczniowie wstępujący do klasy przygotowawczej lub pierwszej, mają przy zgłoszeniu się przedłożyć mętrykę chrztu lub urodzenia i ostatnie świadectwo szkolne.

a) **Klasa przygotowawcza.** Warunkiem przyjęcia do klasy przygotowawczej jest ukończenie 13 lat życia w roku kalendarzowym, w którym uczeń pragnie wstąpić do zakładu, ukończenie szkoły ludowej oraz zdanie egzaminu wstępnego z języka polskiego i rachunków.

Wymagania przy egzaminie wstępnym. 1) Z języka polskiego: uczeń ma łatwy ustęp dany do czytania opowieść i napisać dyktat bez błędów ortograficznych. Nadto ma wykazać znajomość zasadniczych wiadomości z gramatyki. 2) Z rachunków: biegłość w 4 głównych działaniach rachunkowych.

b) **Klasa pierwsza.** Warunkiem przyjęcia do klasy pierwszej jest ukończenie 14 lat życia w roku kalendarzowym, w którym uczeń pragnie wstąpić do zakładu, tudzież ukończenie trzech klas szkoły średniej lub wydziałowej albo klasy

przygotowawczej; Nadto przyjmuje się do klasy pierwszej uczniów, którzy posiadają wyżej wymieniony wiek, uczynili zadość obowiązkowi uczęszczania do szkoły ludowej w myśl artykułu 31. ust. kraj. z r. 1895 i złożą egzamin wstępny z materiału naukowego klasy przygotowawczej (język polski i niemiecki, rachunki, geometrya, geografia, fizyka i historia naturalna). Taksa za egzamin wstępny wynosi 24 K.

c) **Klasa druga.** Aby być przyjętym do klasy drugiej należy wykazać się ukończeniem z dobrym postępem klasy pierwszej tutejszego zakładu lub innej podobnie urządzonej publicznej szkoły handlowej.

Każdy uczeń ma wypełnić kartę wpisu, przy pierwszym przyjęciu złożyć taksę wstępną w wysokości 4 K, a corocznie 2 K, jako datek na środki naukowe. Opłata szkolna w 2-klasowej szkole kupieckiej oraz w klasie przygotowawczej wynosi miesięcznie 6 K. Uczniowie niezamożni, a odznaczający się pilnością, mogą uzyskać uwolnienie w całości lub połowie.

Do szkoły mogą być także przyjęci prywatyści, którzy nie uczęszczają na naukę szkolną, lecz zdają z końcem każdego roku szkolnego egzamin. Prywatysta oprócz wspomnianych opłat, przepisanych dla uczniów zwyczajnych, ma złożyć przed każdym egzaminem taksę egzaminacyjną w kwocie 36 koron.

Świadectwo odejścia 2-klasowej szkoły handlowej zastępuje dowód należytego ukończenia nauki w przemyśle handlowym. Ponadto przysługuje absolwentom prawo dwuletniej służby wojskowej.

Egzamina poprawcze i wstępne odbędą się dnia 4. września o godzinie 9. rano.

Nauka rozpocznie się dnia 6. września 1916.

B) 2-klasowa szkoła handlowa żeńska.

Wpisy i egzamina wstępne odbędą się jak w 2 klasowej szkole kupieckiej.

Warunkiem przyjęcia do **klasy pierwszej** jest ukończenie 14 lat życia w roku kalendarzowym, w którym uczennica pragnie wstąpić do zakładu, tudzież ukończenie 3 klas szkoły wydziałowej lub średniej albo klasy przygotowawczej koedukacyjnej przy Krajowej szkole kupieckiej w Białej.

Uczennice, które nie mają wyżej wymienionego wykształcenia, mogą być przyjęte na podstawie egzaminu wstępnego z języka polskiego i niemieckiego, rachunków, geometrii, geo-

grafii, fizyki i historii naturalnej w zakresie nauk udzielanych w 3-klasowej szkole wydziałowej. Taksa za egzamin wstępny do klasy pierwszej wynosi 24 koron.

Do szkoły mogą być także przyjęte prywatystki, które nie uczęszczają na naukę szkolną, lecz zdają z końcem każdego roku szkolnego egzamin. Prywatystka oprócz należnych opłat, przepisanych dla uczenic zwyczajnych, ma złożyć przed każdym egzaminem takse egzaminacyjną w kwocie 48 K.

Do klasy drugiej przyjmuje się uczennice, które wykazały się ukończeniem z dobrym postępem klasy pierwszej tutejszego zakładu lub innej podobnie urządzonej publicznej szkoły handlowej.

Przy pierwszym wpisie ma każda uczennica złożyć wpisowe w wysokości 8 koron. Każda zaś bez wyjątku składa co roku 4 K jako datek na środki naukowe. Czesne wynosi 80 koron rocznie i ma być wniesione w dwóch ratach z góry (połowa do 15. października, druga połowa między 1. lutym a 15. marca). Raz wpłaconych opłat szkolnych nie zwraca się pod żadnym warunkiem.

C) Jednoroczny kurs handlowy żeński.

Wpisy uczenic na kurs oraz egzamina wstępne i poprawcze odbędą się, jak w dwuklasowej szkole kupieckiej.

Warunki przyjęcia na kurs są następujące:

a) ukończenie 14 lat życia w roku kalendarzowym, w którym uczennica zapisuje się na kurs;

b) ukończenie z dobrym postępem 3 klas szkoły wydziałowej, licealnej lub średniej;

c) uczennice, które nie mają wyżej wymienionego wykształcenia, mogą być przyjęte na podstawie egzaminu wstępnego z języka polskiego i niemieckiego, rachunków, geografii i nauk przyrodniczych w zakresie nauk udzielanych w 3-klasowych szkołach wydziałowych. Taksa za egzamin wstępny wynosi 24 K.

Wpisowe na kurs wynosi 10 K i ma być złożone przy wpisie, zaś opłata szkolna 10 K miesięcznie. Za naukę języka francuskiego płaci się 15 K rocznie, która to kwota może być rozłożona na trzy raty po 5 K.

Nauka odbywa się w godzinach popołudniowych.

Rok szkolny rozpocznie się dnia 6. września 1916.

Uczenice zamiejscowe tutejszego Zakładu mogą znaleźć umieszczenie za niską opłatą w klasztorze św. Hildegardy w Białej.

D) Szkoła kupiecka uzupełniająca koedukacyjna.

Wpisy odbędą się dnia 9. do 14. września 1916 od godziny 4 do 6 popołudniu oraz 13. i 14. września od godziny 6 do 7 wieczorem.

Do **klasy pierwszej** przyjmuje się uczniów i pomocników handlowych bez względu na płeć, którzy:

1. po odbyciu 6-letniej obowiązkowej nauki szkolnej wykażą się świadectwem uwolnienia ze szkoły co najmniej 4 klasowej lub świadectwem innej szkoły, które w myśl ustawy krajowej zastępuje świadectwo uwolnienia z 4-klasowej szkoły ludowej z 6-letnią nauką obowiązkową;
2. albo ukończyli z dobrym postępem naukę w ogólnej szkole dopełniającej;
3. albo przy egzaminie wstępnym okażą wiadomości, odpowiadające warunkom pod 1. lub 2.

Do **klasy drugiej** przyjmuje się uczniów i uczenice, którzy ukończyli z dobrym postępem klasę przygotowawczą przy szkołach przemysłowych uzupełniających lub III. klasę szkoły średniej albo wydziałowej.

Do **klasy trzeciej** przyjmuje się uczniów i uczenice, którzy ukończyli z dobrym postępem klasę poprzednią szkoły kupieckiej uzupełniającej.

Nauka w szkole kupieckiej uzupełniającej koedukacyjnej odbywa się w poniedziałki, wtorki, środy i piątki od godziny 6 minut 10 do godziny 7 minut 50 wieczorem.

Każdy uczeń i uczenica szkoły uzupełniającej ma przy pierwszym przyjęciu złożyć takse wstępną w wysokości 2 K i corocznie 2 K jako datek na środki naukowe. Od opłat tych należytości nie uwalnia się nikogo.

Nauka w szkole uzupełniającej koedukacyjnej jest bezpłatna. Przybory szkolne otrzymują uczniowie i uczenice za darmo.

Rok szkolny rozpocznie się dnia 18. września 1916.

E) Wieczorny kurs zawodowy dla dorosłych.

Celem wieczornego kursu zawodowego jest podanie osobom dorosłym bez względu na płeć, zwłaszcza mającym już zajęcie praktyczne, tego wymiaru wiedzy handlowej, jaka im

przy wykonywaniu prac kantorowych, ksiązkowaniu i obliczaniu może być potrzebna.

Kurs trwa 6 miesięcy, t. j. od 1. października do końca marca. Przyjęty może być każdy, kto ukończy 17. rok życia i wykaże się wykształceniem przedwstępnem. podlegającym uznaniu Dyrekcyi.

Frekwentanci i frekwentantki po ukończeniu tego kursu mogą przystąpić do egzaminu końcowego ze wszystkich lub poszczególnych słuchanych przedmiotów.

Taksa egzaminacyjna wynosi od przedmiotu 12 koron.

Uczestnikom kursu przysługuje prawo dowolnego wyboru przedmiotów. Program wykładów jest tak ułożony, że każdy z uczestników może uczęszczać na wszystkie działy.

Opłata za naukę wynosi od godziny w tygodniu za cały kurs 7 koron. (Np. opłata za 4 godziny buchalteryi w tygodniu wynosi 28 koron za cały kurs).

Wszelkie opłaty uiszcza się z góry przy wpisie. Raz złożonych opłat nie zwraca się pod żadnym warunkiem.

Plan nauki obejmuje następujące przedmioty :

1. Buchalterya : a) część pierwsza dla początkujących : teoria i praktyczne zastosowanie buchalteryi pojedynczej i podwójnej w interesie handlowym ; tygodniowo godzin 4. b) część druga, przeznaczona dla frekwentantów, którzy się już zaznajomili z teorią buchalteryi podwójnej, obejmuje działy specjalne ; tygodniowo godzin 4.
2. Korespondencya polska i prace kantorowe; tygodniowo godzin 2.
3. Korespondencya niemiecka i prace kantorowe ; tygodniowo godzin 2.
4. Rachunki kupieckie ; tygodniowo godzin 4.
5. Nauka o handlu i wekslach : tygodniowo godzin 2.
6. Stenografia polska ; tygodniowo godzin 3.
7. Stenografia niemiecka ; tygodniowo godzin 3.
8. Towaroznawstwo : tygodniowo godzin 2.

Wykłady odbywać się będą w godzinach wieczornych, które Dyrekcyja z początkiem roku szkolnego oznaczy.

Uwaga. Wiadomości o postępach i zachowaniu się uczniów względnie uczenie, zasięgać mogą P. T. rodzice względnie

opiekunowie codziennie w sali konferencyjnej podczas wielkiej przerwy od godziny 10 minut 50 do godziny 11 minut 10.

Dyrektor przyjmuje strony codziennie, z wyjątkiem niedziel i świąt, rano od godziny 11—12 i popołudniu z wyjątkiem soboty od 4—5.

Wszelkie korespondencye uprasza się wysyłać pod adresem: Dyrekcyja Krajowej szkoły kupieckiej w Białej, ul. Cesarza Wilhelma l. 28.

W Białej, dnia 30. czerwca 1916.

DYREKCJA.

